

Ref.nr.:

Saksnr: 200703340

Dato:

Oppnevning av offentlig utvalg som skal utrede samfunnets sårbarhet og behov for tilpasning til konsekvensene av klimaendringene

1. Innledning

I regjeringsskonferansen 9. mai ble det bestemt at regjeringen vil oppnevne et utvalg som skal gjennomføre en bredt anlagt offentlig utredning om Norges sårbarhet og tilpasningsbehov som følge av klimaendringene. Vedlagt finnes utredningsgruppens mandat som ble vedtatt i regjeringsskonferansen 24. november. Det legges opp til at utvalget kan starte opp sitt arbeid i januar 2009, med en frist til 1. november 2010 for å legge fram endelig rapport.

2. Kort om bakgrunn og mandat

FNs klimapanel konkluderer med at den globale oppvarmingen i hovedsak er menneskeskapt, og at oppvarmingen vil få alvorlige konsekvenser. Selv om Norge på mange måter er robust, vil også vårt samfunn oppleve konsekvenser av klimaendringene. Vi har god kunnskap om samfunnets klimautfordringer og tilpasningsbehov på enkelte områder, men vi har behov for å styrke grunnlaget for å identifisere langsiktige satsningsområder og prioriteringer.

Utvalget gis i oppdrag å gjøre en overordnet gjennomgang av hvilken risiko klimaendringene representerer på ulike samfunnsområder. Dette skal utredes med særlig fokus på konsekvensene for menneskers helse og sikkerhet, fysisk infrastruktur og bygninger, næringsliv inkludert primærnæringer og naturmiljø. Forhold av betydning for tradisjonell samisk kultur- og næringsliv skal utredes. På grunnlag av denne gjennomgangen skal utvalget identifisere og drøfte virkemidler og tiltak for å redusere samfunnets sårbarhet og styrke tilpasningsevnen. Utvalget skal vurdere ansvars- og rollefordelingen mellom myndigheter på ulike forvaltningsnivåer med tanke på at hensynet til framtidige klimaendringer ivaretas. Utvalget skal gjennomgå relevante forskningsprogrammer, og drøfte på hvilke områder det er særlig behov for mer kunnskap om konsekvensene av klimaendringene og aktuelle strategier og tilpasningstiltak.

Miljøverndepartementet

tilråd:

Oppnevning av et utvalg for å utrede samfunnets sårbarhet og behov for tilpasning til konsekvensene av klimaendringene. Utvalget gis mandat og sammensetning i samsvar med vedlagte forslag.

Vedlegg til Kongelig resolusjon om oppnevning av utvalg som skal utrede samfunnets sårbarhet og behov for tilpasning til konsekvensene av klimaendringene

1. Utvalgets mandat

Utredningen har som mål å bidra til bærekraftig utvikling gjennom økt kunnskap om hva klimaendringene betyr for Norge, og gi råd om hvordan myndigheter og andre best kan gå fram for å forebygge negative virkninger av disse endringene på mennesker, samfunn og miljø. Der klimaendringene også representerer muligheter for økt verdiskapning bør disse belyses, og det bør gis råd om hvordan samfunnet best kan utnytte slike muligheter. Utvalget kan legge til grunn for sitt arbeid at nærmere virkemiddelvurdering vil utføres av myndighetene etter at oppdraget er avsluttet. Utvalgets arbeid skal munne ut i en NOU innen 1. november 2010.

Utvalget skal utrede hvilken risiko klimaendringene representerer for natur og samfunn. Utvalget skal redegjøre for hvilke geografiske områder, næringer og samfunnsområder som er mest utsatt for negative konsekvenser av klimaendringene.

Konsekvensene skal utredes med særlig fokus på

- menneskers helse og sikkerhet
- fysisk infrastruktur og bygninger
- næringsliv
- naturmiljø og primærnæringer

Det skal redegjøres for de effektene av klimaendringene som innebærer økt risiko for omfattende materielle skader med betydelige samfunnsøkonomiske konsekvenser. Det skal særskilt redegjøres for forhold som gir økt risiko for tap av liv eller alvorlig helse- eller miljøskade. Det må også redegjøres for økonomiske og institusjonelle forhold som bidrar til å øke samfunnets sårbarhet for klimaendringer.

Forhold av betydning for tradisjonell samisk kultur- og næringsliv skal utredes.

Utvalget skal foreta en prinsipiell drøfting av hvordan samfunnet bør forholde seg til usikkerhet om klimaendringenes omfang og konsekvenser.

Utvalget skal i lys av risikovurderingene identifisere, drøfte og anbefale virkemidler og tiltak for å redusere samfunnets sårbarhet. Det skal særskilt søkes etter tiltak som kan iverksettes raskt for å begrense framtidige negative virkninger av klimaendringene på de mest utsatte områdene.

Rammebetingelsene for samfunnets tilpasning til klimaendringene på lengre sikt skal kartlegges og analyseres. Utvalget skal deretter drøfte og foreslå virkemidler og tiltak for at hensynet til klimaendringene kan innarbeides på berørte samfunnsområder. Det skal kun anbefales virkemidler og tiltak innenfor offentlige myndigheters ansvarsområde. Ansvars- og rollefordelingen mellom myndigheter på ulike forvaltningsnivåer skal vurderes.

Utvalget skal gjennomgå relevante forskningsprogrammer, og drøfte på hvilke områder det er særlig behov for mer kunnskap om konsekvensene av klimaendringene og aktuelle strategier og tilpasningstiltak. Utvalget skal drøfte hvordan forskning over tid kan bidra til redusert usikkerhet om konsekvenser av klimaendringer, utvikling av virkemidler og tiltak for klimatilpasning og hvordan slik ny kunnskap bør tas i bruk i forvaltningen. Utvalget bes vurdere hvordan behovet for kunnskap om klimaendringer og tilpasningstiltak kan utvikles og spres hos myndigheter og andre samfunnsaktører, og i befolkningen generelt. Vurdering av kunnskapsbehov og formidling koordineres med styringsgruppen for Klima21 som har ansvaret for utvikling av en overordnet strategi for klimaforskningen.

Det skal gjøres anslag for de langsiktige samfunnsøkonomiske kostnadene og gevinstene for de sektorer som blir sterkest berørt av klimaendringene. Utvalget bes redegjøre for de fordelingsmessige konsekvenser av klimaendringene og drøfte aktuelle tiltak for å begrense disse. Utvalget bes drøfte de samfunnsøkonomiske konsekvensene av aktuelle virkemidler og tiltak.

Utvalget bes gi en overordnet vurdering av hvordan klimaendringene vil påvirke det internasjonale samfunnet, og belyse hvilke konsekvenser det vil kunne få for Norge.

Som grunnlag for utvalgets arbeid skal oppdaterte projeksjoner for klimaendringene for Norge som helhet og for regionene legges til grunn. Projeksjonene skal baseres på risikovurderinger, det vil si både sannsynlighet for at et gitt scenario inntreffer og vurdering av konsekvensene av dette for natur og samfunn. Også scenarioer som er mindre sannsynlige, men som innebærer store konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø, skal vurderes.

Utvalgets analyser skal gjennomføres slik at det gir grunnlag for prioriteringer på tvers av ulike samfunnsområder. Dette forutsetter at det så langt som mulig legges felles metoder og kriterier til grunn for vurderinger av sårbarhet og risiko. Utvalget bes vurdere behovet for å innhente en felles vitenskapelig risikoanalyse som grunnlag for utvalgets vurderinger.

De aktuelle utfordringene har stort fokus i mange land og arbeidsfeltet er i rask endring. Utvalget bes derfor vurdere behovet for å utarbeide en oversikt over aktuelle virkemidler og tiltak for å redusere samfunnets sårbarhet og styrke tilpasningsevnen i andre land, herunder spesielt en studie av relevante forhold i Sverige, Finland og Storbritannia.

Utvalget bør i sitt arbeid legge opp til tett dialog med og involvering av berørte aktører; myndigheter, organisasjoner og næringsliv for å sikre at utvalgets vurderinger og anbefalinger også reflekterer de berørte aktørenes kompetanse og vurderinger. Det forutsettes at utvalget etter behov innhenter avgrensede tematiske fagutredninger og vurderinger fra utvalgte fagmiljøer og myndigheter.

2. Sammensetning av utvalget

Utvalgets sammensetning blir:

Utvalgsleder:

Fylkesmann	Oddvar Flæte	Leikanger
------------	--------------	-----------

Utvalgsmedlemmer:

Direktør	Arne Bardalen	Oslo
Rådgiver	Linda Dalen	Trondheim
Professor	Helge Drange	Bergen
Leder	Ingeborg Gjærum	Oslo
Seksjonssjef	Hege Hisdal	Oslo
Seniorforsker	Grete Hovelsrud	Bodø
Avdelingsleder	Janne Karlsen	Oslo
Seniorrådgiver	Sverre Atle Larssen	Ringsaker
Avdelingsdirektør	Elisabeth Nyeggen	Oslo
Avdelingsdirektør	Preben Ottesen	Oslo
Rektor	Steinar Pedersen	Tana
Sjefsingeniør	Gordana Petkovic	Oslo
Forskningsleder	Svein Sundby	Bergen
Forskningsdirektør	Haakon Vennemo	Oslo
Rådmann	Jostein Aanestad	Sogndal